

Uttanríkis- og vinnumálaráðið

Løgtingið

Dagfesting: 24. september 2018

Mál nr.: 18/00095

Málsviðgjørt: Skrivið her

Løgtingsmál nr. 34/2018: Uppskot til løgtingslóg um at einskilja P/F Postverk Føroya

Uppskot til

Løgtingslóg

um

at einskilja P/F Postverk Føroya

§ 1. Landsstýrismaðurin fær heimild til at selja partapeningin í P/F Postverki Føroya.

10 ára tíðarskeið galdandi frá yvirtøkudegnum.

§ 2. Landsstýrismaðurin setir sum treyt í sambandi við søluna, at P/F Postverk Føroya framhaldandi umsitur einkarætt landsins og skyldu landsins til postflutning sambært løgtingslóg um postvirksemi í eitt

§ 3. Henda løgtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd, og samstundis fer úr gildi løgtingslóg nr. 90 frá 20. desember 2004 um at stovna partafelag til at reka postvirksemi.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Endamálið við uppskotinum er at útvega landsstýrismanninum materiella heimild til at einskilja P/F Postverk Føroya.

Síðani Postverk Føroya í 2005 varð umskipað til P/F Postverk Føroya, er marknaðurin bæði í Føroyum og úti í heimi broyttur, og virkseimið hjá felagnum tí eisini munandi broytt. Ein alsamt størri partur av inntøkum felagsins koma frá virkisøkjum, ið ikki eru fevnd av veitingarskyldu landsins - virkisøki, har Posta er í beinleiðis kapping við privat vinnurekandi. Tá hugt verður at postvirksseminum í øðrum londum sæst, at postverkini í fleiri londum seinnu árinu eru einskild, og í øðrum londum verða fyrireikingar gjørdar til einskiljing.

Mett verður, at grundgevingarnar, sum vóru fyri, at landið er eigari av P/F Postverk Føroya, ikki í sama mun eru til staðar longur, og tí verður skotið upp, at landið fer undir eina tilgongd at selja felagið.

Orsakirnar fyri at einskilja P/F Postverk Føroya eru hesar:

- At hava greitt mark millum alment og privat virkseimi innan flutning í Føroyum.
- At minka váðan hjá landinum, sum er við ogn í fyrirkjølum, sum virka í fríari kapping.
- At kapitalisera virðini í felagnum.
- At tryggja felagnum betri rásarúm í arbeiðinum og at tryggja felagnum frítt at arbeiða við ognum og virðum felagsins við menning og vøkstri fyri eyga.

Gongdin hjá P/F Postverk Føroya higartil

Tá virkseimið hjá almenna stovninum, Postverk Føroya, í 2005 varð lagt í P/F Postverk Føroya, vóru grundgevingarnar fyri umskipanini m.a., at hetta vóru betri hóskandi karmar fyri virkseimið hjá Postverki Føroya, sum virkaði á einum marknaði við øktari frælsisgering (liberalisering), kapping og altjóðagering. Dentur varð lagdur á, at Postverk Føroya skuldi rekast á handilsligum grundarlagi, og fíggarliga, skattliga og roknskaparliga í mest møguligan mun javnstilla við privatar fyrirkjølur. Eisini varð dentur lagdur á, at P/F Postverk Føroya skuldi kunna stovna dótturfeløg. Tørvurin á at skapa betri karmar kom m.a. av tí, at kapping var á pakkaøkinum og blaðútberingini, og útlit vóru fyri kapping á øðrum økjum eisini. Fyrrverandi einkarfeløg úti í heimi høvdu tá verið fyri einari ávísari lækking í mongdini av brøvum, orsakað av kapping og øktari nýtslu av elektróniskum samskipti. Keyparin av posttænastum kravdi góðar tænastur fyri rímiligan prís, og tænastur snikkaðar til teirra tørv. Tá hugt varð at postverkunum í grannalondunum og runt um í Europa, sást, at umskipan til partafeløg longu var farin fram har. Partafelagsformurin varð eisini settur at lætta um samstarvsmøguleikarnar hjá Postverki Føroya.

Nógvar broytingar vórðu framdar í sambandi við umskiftið frá stovni til partafelag. Hesi árinu broyttust fortreytirnar munandi, og tí mátti felagið beinanvegin laga seg til tær áhaldandi broyttu umstøðurnar. Sølán fall úr 121 mió. kr. í 2006 niður í 89 mió. kr. í 2012, og rakstraríkastíð í árunum 2007-2011 var negativt. Seinnu árinu er gongdin vend. Rakstrarúrslitið var positivt í 2012, og felagið gav yvirskot fyri skatt í 2013. Árinu 2013-2017 hevur felagið havt yvirskot.

Virksemi felagsins er samansett av posti, frímerkjum og frakt. Virkseimið er mest í Føroyum, men partur av virkseminum og söluni er uttan fyri Føroyar - tó mesta við tilknýti til føroyskan flutning. Partur av virkseminum er áløgd veitingarskylda uttan kapping (monopol), partur er áløgd veitingarskylda, tó í kapping við onnur, og partur av virkseminum er flutningur í fríari kapping.

Fyritøkan er framhaldandi í einari stórari broytingartilgongd, har tað mesta av brøvum, frímerkjaútgávu og lýsingarbløðum við tíðini væntast at hvørva, meðan frakt og 3PL (triðja parts flutningur, t.e. flutningur og/ella goymsla og stýring av hesum, útveitt av fyritøku til logistikkfelag) væntast at vaksa.

P/F Postverk Føroya hevur, sum sítt týðningarmesta virkseimi, havt veitingarskyldu at bera út post um alt landið og til allar kundar. Men nøgðin, ið er fevnd av veitingarskylduni, minskar í stórum, meðan tey virkisøki, sum eru í kapping við privatir aktørar, vaksa.

P/F Postverk Føroya skal sum eitt partafelag rekast á handilsligum grundarlagi. Tá tann parturin av virkseminum hjá felagnum, ið er fevndur av veitingarskylduni, minskar í stórum, og virkisøkini, sum eru í fríari kapping, vaksa, kann almenni eigaraskapurin lættliga gerast ein byrða fyri felagið, og kappingarstøðan verður óhóskandi móttvegis kappingarneytunum. Tí verður mett, at fleiri viðurskifti tala fyri, at broytingar verða gjørdar viðvíkjandi eigaraviðurskiftunum í felagnum, og tí verður skotið upp, at landsstýrismaðurin fær heimild til at selja felagið.

Landið sum eigari

Sum meginregla verður vinnuligt virkseimi á handilsligum grundarlagi rikið av privatum, men í onkrum førum velur landið at vera eigari av vinnufeløgum, og tá er vanligt at nýta hesar grundgevingarnar fyri, at landið er eigari:

- Tamarhald á týðandi undirstøðukervi
 - Tað eru partar av undirstøðukervinum, sum eru serliga týðandi fyri samfelagið, og tað kunnu tí vera politisk ynski um at hava ræðið á undirstøðukervinum gjøgnum vinnufelag, sum landið eigur.
- Veitingartrygd
 - Tað kunnu vera vørur ella tænastr, sum tað er samfelagsliga ynskiligt verða framleiddar, men har tað eru fáir ella eingin privatir veitari. Ein tílík støða skapar ótryggleika um veitingartrygdina, umframt at tað kann hava við sær stóran framleiðslukostnað. Landið kann tí ynskja at varðveita ræðið á framleiðsluni.
- Handilsliga grundarlag felagsins er grundað á, at landið eigur
 - Hetta eru feløg, sum vanligu loysa uppgávur, sum annars skuldu verið loystar av t.d. einum almennum stovni, men har landið hevur valt at leggja uppgávuna í vinnufelag út frá effektivitetsatlitum.
- Onnur atlit
 - At landið er eigari kann vera grundað á onnur samfelagslig atlit.

Tá ið samanum kemur, er endamálið hjá landinum, sum eigara, mest møgulig virðisskapan fyri samfelagið soleiðis, at tilfeingið (kapitalur, arbeiðsmegi o.a.) verður nýtt, har tað ger mest gagn.

Fyri hvørt felag sær eigur tað at verða mett um, hvørt tað er skilabesta loysnin, at landið eigur, ella tað eru onnur amboð, sum eru meira hóskaði at røkka endamálinum. Yvirhøvur hevur gongdin í grannalondunum verið, at uppgávur, har tað eru serlig almenn áhugamál uppi í, verða loystar við øðrum amboðum, m.a. konsessiónum/loyvum og lóggávu. Liberaliseraðir marknaðir, nýggj tøkni og økt kapping kunnu gera, at ymisk almenn mál kunnu verða røkt meira effektivt gjøgnum marknaðin, lóggávu og treytir í konsessiónum ella loyvi ella við avtalu um útveiting.

Um endamálið kann røkkast við øðrum amboðum enn, at landið er eigari, eigur avvarðandi landstýrismaður at taka støðu til, hvørt virkseimið skal verða selt.

Grundgevingarnar fyri at selja P/F Postverk Føroya og ætlanirnar í hesum sambandi verða nærri lýstar í uppskotinum undir pkt. 1.3 *Endamálið við uppskotinum* og í fylgiskjali 1.

1.2. Galdandi lóggáva

Lóggáva um P/F Postverk Føroya

Við heimild í løgtingslóg nr. 90 frá 20. desember 2004 um at stovna partafelag at reka postvirkseimi, stovnaði landsstýrismaðurin tann 29. desember 2004 P/F Postverk Føroya. Lógin heimilaði landsstýrismanninum at leggja virkseimið í partafelag, men lógin setir forboð móti, at partabrøv kunnu avhendast v.m. soleiðis, at onnur enn landið gerast eigarar av partabrøvum í felagnum.

Landsstýrismaðurin legði við heimild í løgtingslóg nr. 76 frá 27. mai 2005 virkseimi, ogn, skuld, rættindi og skyldur hjá Postverki Føroya í P/F Postverk Føroya. Í lógini eru neyvar ásetingar um rættindi og skyldur hjá Postverki Føroya mótvegis teimum starvsfólkunum, sum vóru starvsett á stovninum, tá umleggingin til P/F Postverk Føroya fór fram.

P/F Postverk Føroya hevur síðani 7. juni 2004 havt konsessiónum/loyvi til at reka vinnuligan postflutning sambært § 8, stk. 1 í løgtingslóg nr. 135 frá 18. oktober 2001 um postvirkseimi.

Lóggáva um vinnuligan postflutning

Galdandi lóggáva fyri vinnuligan postflutning er ásett í løgtingslóg nr. 135 frá 18. oktober 2001 um postvirkseimi, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 42 frá 7. mai 2010.

Sambært løgtingslóg um postvirkseimi, sum kom í gildi í 2001, og viðmerkingunum til lógina, er endamálið at skapa fortreytir fyri frælsari kapping á økinum eftir 2003.

Harumframt er endamálið at tryggja øllum landsins íbúgvum, at postflutningur verður skipaður fyri rímiligan prís við góðari dygd, at áhugamál viðskiftafólksins verða vard, undir hesum serliga postloyndin, og at postflutningur verður lagaður eftir skiftandi tørvi.

Almennu áhugamálini hjá landinum viðvíkjandi postflutningi eru harvið lógskipað og tryggjað við løgtingslóg um postvirkseimi, og kunnu almennu áhugamálini í felagnum tí verða røkt, hóast landið ikki er eigari av P/F Postverki Føroya.

Landið hevur sambært lógini einkarétt til postflutning av innlendis adresseraðum brøvum og adresseraðum brøvum, send til Føroya og úr Føroyum, at geva út frímerki, seta postkassar upp á alment atkomuligum støðum, og at nýta postbúmerkið. Undantikið frá einkaréttinum er postflutningur av adresseraðum príslistum, bóklingum, bløðum og øðrum prentaðum sendingum, líkar til innihalds, og sum eru í glærum bjálva, og kurérpostur.

Í kunngerð nr. 51 frá 19. august 2004 um einkarætt og skyldur landsins til postflutning er ásett, hvat einkarættur landsins fevnir um. Einkarætturinn fevnir um postflutning av innlendis adresseraðum brøvum og adresseraðum brøvum, send úr Føroyum og til Føroya, sum viga til og við 100 gramm.

Sambært viðmerkingunum til lögtingslóg um postvirksemi koma sendingar oman fyri 20 kg ikki undir lógina. Í § 2 í lögtingslóg um postvirksemi er ásett, at “postur” er at skilja sum eitthvørt bræv ella onnur sending, ið vigar upp í 20 kg, og sum landið sambært § 4 í lógini hevur skyldu til at tryggja flutning av.

Landið hevur skyldu til at tryggja postflutning av adresseraðum brøvum, pakkum og blindalestri o.ø. um alt landið og at tryggja postflutning frá sendarum uttanlands til móttakarar í Føroyum og frá sendarum í Føroyum til móttakarar í útlöndum.

Landsstýrismaðurin umsitir einkarætt landsins til postflutning og tryggjar, at skylda landsins til postflutning verður hildin. Landsstýrismaðurin kann veita loyvi til postflutning bæði við og uttan einkarætti.

Tá landsstýrismaðurin veitir loyvi, kunnu treytir verða lagdar við, m.a. um posthús, skyldu fyri egnan kostnað at taka lut í altjóða samstarvi um postflutning, skyldu at greiða serstakar uppgávur, hóast tær einki kasta av sær ella geva hall og rindan av loyvisgjaldi.

Posteftirlitið, ið varð sett á stovn í 2002, hevur vegna landsstýrismannin eftirlit við, at konsessiónehavarin heldur treytirnar í postvirksemislógini, kunngerðum og í sjálvari konsessiónni. Posteftirlitið kann geva konsessiónehavara boð um at yvirhalda treytirnar í konsessiónni og postvirksemisloggávuni annars. Dagligar ella vikuligar bøtur kunnu verða álagdar til viðurskiptini eru fingin í rættlag. Konsessiónnin kann verða tikin aftur, um loyvisshavarin ikki yvirheldur lógina, kunngerðir ella aðrar reglur, givnar við heimild í lógini, ella loyvistreytirnar.

Rættindi sambært konsessiónni kunnu ikki verða flutt øðrum uttan so, at landsstýrismaðurin frammanundan hevur givið skrivligt loyvi til tess. Úttøka ella útpanting kann ikki fremjast í rættinum sambært konsessiónni, og gongur rætturinn ikki inn í konkursbúgv loyvisshavarans.

Konsessiónn

P/F Postverk Føroya hevur sambært § 8, stk. 1 í postvirksemislógini frá landsstýrismanninum fingið konsessiónn til vinnuligan postflutning. Konsessiónnin er at skilja sum eitt loyvi og ikki sum ein einkarættur. Tað fylgir av konsessiónni, at felagið hevur skyldu til at tryggja skyldur landsins sambært § 4 í postvirksemislógini til postflutning um alt landið av:

1. adresseraðum brøvum,
2. adresseraðum príslistum, bóklingum, bløðum og øðrum prentaðum sendingum, eins til innihalds, sum ikki eru í bjálva,
3. tíðindabløðum, dag-, viku- og mánaðarbløðum og tíðarritum,
4. adresseraðum pakkum,
5. blindalestri og
6. peningaflytingum

Eisini skal tað skal vera gjørligt at senda brøv og pakkar sum virðispost, harumframt brøv sum innskrivaðan post.

Sambært konsessiónum, postvirksemislógini og kunngerð nr. 51 frá 19. august 2004 um einkarætt og skyldur landsins til postflutning hevur P/F Postverk Føroya við ávísnum undantøkum skyldu til at tryggja flutningsskyldu landsins av brøvum upp í 100 g og adresseraðum posti upp í 20 kg. Álagt er, at postflutningur, ið er fevndur av flutningsskylduni, skal veitast til eins prísir um alt landið.

P/F Postverk Føroya skal tryggja postflutning frá sendarum uttanlands til móttakarar í Føroyum og frá sendarum í Føroyum til móttakarar í útlondum. Í konsessiónum eru eisini ásettar treytir viðvíkjandi útbering, kunning um almennar viðskiftatreytir, ársfrágreiðing, loyvisgjald o.a. Í konsessiónum er krav um, at P/F Postverk Føroya regluliga og í minsta lagi hvørt ár, fyri egna rokning, skal kanna, um tey settu góðskumiðini verða hildin.

Konsessiónum hevur eisini sum endamál at skapa fortreytir fyri kapping við krøvum um m.a. prísásetingarmeginreglur og roknskaparreglur.

Sambært treytunum í konsessiónum ásetir Posteftirlitið í samráð við P/F Postverk Føroya hámarksprísir fyri ávísar tænastur, sum eru fevndar av einkarætti landsins og skyldu landsins til postflutning. Prísir og gjöld skulu vera í samsvari við galdandi kappingarrætt.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið við uppskotinum er at útvega landsstýrismanninum heimild til at selja allan partapeningin í P/F Postverk Føroya. Eisini er endamálið við uppskotinum at tryggja, at málið fær eina nøktandi politiska viðgerð, áðrenn avgerð verður tikin um at fara undir eina tilgongd at einskilja P/F Postverk Føroya.

Í frágreiðing, sum er lögð við uppskotinum sum fylgiskjal 1, verður ein lýsing gjørd av virksemi felagsins, vánunum fyri teir marknaðir, ið felagið arbeiðir á, búskaparligu gongdini í felagnum, virðinum á felagnum og um ognir felagsins o.a. Harvið er eisini grundarlagið undir ætlan landsstýrismansins at selja felagið lýst.

Høvuðsgrundgevingarnar fyri, at landið eigur at fara undir eina tilgongd at selja P/F Postverk Føroya, eru:

- Nøgdin, ið veitingarskyldan umfatar, minkar í stórum, og onnur virkisøki vaksa. Vaksandi virkisøkini eru øki, sum eru í beinleiðis kapping við privatar aktørar.
- P/F Postverk Føroya skal sum eitt partafelag rekast á einum handilsligum grundarlagi.
- Almenni eigaraskapurin kann vera ein byrða fyri felagið, og ein óhóskandi kappingarstöðja hjá kappingarneytunum.
- Felag, virkandi í kapping við privatar aktørar, eigur ikki at hava tað almenna aftan fyri seg. Tað kann skapa ójavna kapping við óhepnum avleiðingum.
- Felagið hevur tørv á teimum fyrimumum, sum felagið kann fáa á einum fríum marknaði við m.a. strategiskum samstarvi og atgongd til kapital.
- Við tað, at tað almenna rekur vinnuligt virksemi, átekur tað almenna sær váðan, sum er í hesum virksemi.

Mett verður, at tíðin at fara undir eina sølutilgongd er tann rætta, tí:

- Váðin í fyrirkuni er framhaldandi høgur við tað, at brøvini verða burtur og P/F Postverk Føroya innan logistikk kann verða útkonkurrerað av størri útlendskum fyrirkum. Hendan váðan eigur tað almenna ikki at átaka sær.
- P/F Postverk Føroya er ein væl rikin fyrirk, ið hevur havt yvirskot áðrenn avskrivningar frá og við 2012 og yvirskot frá og við 2013, t.e. 5-6 ár íroknað 2017.
- Felagið er væl konsoliderað, og tað er skynsamligt at selja í einum sterkum búskapi.

Søluháttur og -tilgongd

Ætlanin er at selja P/F Postverk Føroya í einum til privatar føroyskar íleggjarar. Í sambandi við søluna verður tryggjað, at felagið ikki verður selt av landinum.

Tað verður mettt at hava týðning fyri virðið í felagnum, at tað ikki verður býtt upp í partar, sum verða seldir hvør sær. Eisini fyri at tryggja, at postskyldurnar framhaldandi verða røktar væl og virðiliga, verður felagið selt samlað soleiðis, sum felagið virkar í dag, t.e. við postvirkssemi, frímerkjaútgávu og frakt. Allar ognir hjá P/F Postverk Føroya eru eftir ætlan við í søluni. Tað eru bygningar, skipanir og dótturfeløg o.a. Flestu bygningar hjá felagnum eru seldir. Bygningarnir á Óðinshædd í Havn og á Tvøroyri eru enn ogn hjá P/F Postverk Føroya.

Veitingarskyldan verður framhaldandi partur hjá felagnum og hongur saman við rættinum til konsessiión til postflutning og frímerkjaútgávu. Felagnum verður álagt at røkja skyldur landsins til postflutning sambært postvirkssemislógini, og verður felagnum heimilað at framleiða og selja frímerki í minsta lagi í 10 ár við móguleika fyri leingjan. Konsessiiónin og treytirnar í hesari fylgja við í ávíst áramál, eins leingi og loyvi er givið at framleiða frímerki. Síðan kann konsessiiónstreytaða virkssemið bjóðast út. Konsessiiónsbundni parturin fer framhaldandi at vera undir eftirliti av Posteftirlitinum.

At konsessiiónin er galdandi í 10 ár verður roknað inn í søluprís, tá felagið verður selt. Tá veitingarskyldan á henda hátt verður seld saman við restini av felagnum, slepst undan at virðisáseta ella bjóða út veitingarskylduna serstakt. Virðið ella kostnaðurin av veitingarskylduni gerst hervið partur av samlaðu søluni av P/F Postverki Føroya.

Virðið á veitingarskylduni er óvist og er tengt at gongdini á marknaðinum komandi árin. Verður stór niðurgongd í nøgdini av posti, ið er fevndur av veitingarskylduni, gerst tað kostnaðarmikið at røkja veitingarskylduna. Í slíkum førum er vanligt, at tað almenna veitir stuðul til at røkja eina slíka uppgávu. Um nøgdin ikki lækkar ella hækkar, hevur veitingarskyldan eitt ávíst virði. Stór óvissa er knýtt at júst hesum virksminum hjá P/F Postverki Føroya.

Parturin av virksminum hjá felagnum, sum er fevnt av lögtingslóg um postvirkssemi, verður sostatt framhaldandi undir eftirliti av Posteftirlitinum soleiðis, at krossstuðul ikki fer fram millum tað konsessiiónsbundna virkssemið og virkssemi í fríari kapping. Posteftirlitið fer somuleiðis at áseta treytir fyri tænaustøði og prísir.

Tilgongdin at einskilja P/F Postverk Føroya verður fyrireikað og skipað eftir leiðreglunum hjá Føroya landsstýri - *Leiðreglur um at einskilja fyrirkur landsins.*

Sambært leiðreglunum er tað avvarðandi landsstýrismaður, ið hevur ábyrgdina av at fyrireika og fremja einskiljing av einstøku fyrirkuni samsvarandi Lögtingsins vilja.

Ein einskiljingarnevnd verður skipað, og í henni sita lögmaður og landsstýrismenninir í ávikavist fígghjarmálum og vinnumálum. Harafturat verður ein embætisbólkur skipaður, har

umboð fyri Løgmannsskrivstovuna, Uttanríkis- og vinnumálaráðið og Fíggjarmálaráðið sita. Uppgávan hjá bólkinum er at fyrireika mál at leggja fyri einskiljingarnevndina, ið leypandi verður kunnað um gongdina í málinum.

Uttanríkis- og vinnumálaráðið fer saman við nevnd og stjórn í felagnum at standa fyri søluni. Í sambandi við fyrireikingarnar verða uttanhýsis ráðgevar brúktir til m.a. at gera prospekt viðvíkjandi felagnum, virðismetingar og aðrar greiningar.

Felagið verður eftir ætlan boðið til sølu frítt á marknaðinum uttan aðrar treytir enn oman fyri nevndar viðvíkjandi konsessiún. Landsstýrismaðurin vil í sambandi við söluna tryggja sær, at P/F Postverk Føroya framhaldandi verður ein føroysk fyrirtøka. Felagið er natúrligt heimahoyrandi í Føroyum og kann virkseimið ikki á skilagóðan hátt flytast av landinum.

Í sambandi við söluna verður mett um møguligar áhugaðar keyparar, og við gjøgnumgongd verður ein heildarmeting gjørd av, hvør leisturin verður, og verður mett um evnini hjá áhugaðum keyparum at reka fyrirtøkuna víðari við teimum skyldum, fyrirtøkan framvegis hevur.

Starvsfólk, ið starvast í felagnum, tá tað verður selt, varðveita í sambandi við söluna síni rættindi sambært verandi sáttmálum. Tað veri seg eftir kollektivum sáttmála, sum tænstumenn ella einstaklinga sáttmála við P/F Postverk Føroya. Hetta forðar tó ikki fyri, at ein nýggjur eigari kann gera broytingar í fyrirtøkuni aftan á yvirtøkuna, men tá skulu tær reglur haldast, sum sambært lóg ella sáttmála eru galdandi í sambandi við fremjan av broytingum. Spurningar um løn- og setanarviðurskifti, undir hesum hvør kollektivur sáttmáli skal brúkast aftan á söluna, liggja hjá nýggja eigaranum, leiðsluni í felagnum og umboðunum fyri løntakararnar at loysa.

Skyldan hjá landinum at tryggja postflutning

Við lógtingslóg um postvirksemi hevur landið skyldu til at tryggja, at hóskaði postflutningur verður tryggjaður øllum landsins íbúgvum, at postflutningur verður skipaður fyri rímiligan prís við góðari dygd, at áhugamál viðskiftafólksins verða vard, undir hesum serliga postloyndin, at postflutningur verður lagaður eftir skiftandi tørvi, og at fortreytirnar verða skaptar fyri frælsari kapping á økinum eftir 2003.

Við tað, at landsstýrismaðurin sambært lógtingslóg um postvirksemi hevur heimild til at áleggja postvinnurekandi treytir, sum m.a. svara til tær skyldur, ið landið hevur, skuldi tann støðan ikki íkomið, at eingin er at røkja tær skyldur, sum landið hevur sambært lógini.

Í sambandi við söluna av P/F Postverk Føroya, verður tað ásett sum ein treyt til keyparan, at hann hevur skyldu til at røkja skyldurnar hjá landinum sambært postvirksemislógini í eitt áramál fram.

Sambært postvirksemislógini hevur landið einkarætt til postflutning av innlendis adresseraðum brøvum og adresseraðum brøvum, send til Føroya og úr Føroyum, at geva út frímerki, seta postkassar upp á alment atkomuligum støðum, og at nýta postbúmerkið. Undantikið frá einkarættinum er postflutningur av adresseraðum príslistum, bóklungum, bløðum og øðrum prentaðum sendingum, líkar til innihalds, og sum eru í glærum bjálva, og kurérpostur.

Landið hefur skyldu til at tryggja postflutning av adresseraðum brøvum, pakkum og blindalestri o.ø. um alt landið og at tryggja postflutning frá sendarum uttanlands til móttakarar í Føroyum og frá sendarum í Føroyum til móttakarar í útlondum.

Landsstýrismaðurin umsitur einkarétt landsins til postflutning og tryggjar, at skylda landsins til postflutning verður hildin. Landsstýrismaðurin kann veita loyvi til postflutning bæði við og uttan einkarétt.

Tá landsstýrismaðurin veitir loyvi, kunnu treytir verða lagdar við m.a. um posthús, skyldu fyri egnan kostnað at taka lut í altjóða samstarvi um postflutning, skyldu at greiða serstakar uppgávur, hóast tær einki kasta av sær ella geva hall og rindan av loyvisgjaldi.

Mett verður ikki, at landið kann fáa trupulleikar av at halda sínar skyldur sambært postvirksemislógini, um P/F Postverk Føroya verður selt, tí landsstýrismaðurin kann sambært § 2 í hesum uppskoti áseta sum treyt í sambandi við søluna, at felagið skal røkja skyldur landsins viðvíkjandi postflutningi sambært postvirksemislógini í eitt 10 ára tíðarskeið.

Við einum konsessióntíðarskeiði á 10 ár tryggjar landsstýrismaðurin sær, at postur framhaldandi verður borin út regluliga og um alt landið, og at tænaustøðið sum heild er á einum hóskaði støði. Tá 10 ára tíðarskeiðið er runnið, verður konsessiónin boðin út. Tað fer tá at bera til hjá fleiri at bjóða upp á uppgávarnar, sum konsessiónin fevnir um. Trupult er at spáa um, hvør áhugin fer at vera. Er tað um 10 ár blivið trupult at fáa virksemið at mala runt við tí tænaustøði og teimum prísum, sum tænaстан skal røkjast fyri, má væntast, at landið má rinda fyri, at onkur vil átaka sær at røkja skyldurnar sambært konsessiónni.

Posteftirlitið hefur vegna landsstýrismannin eftirlit við, at konsessiónehavarin heldur treytirnar í postvirksemislógini, kunngerðum og í sjálvari konsessiónni. Posteftirlitið kann geva konsessiónehavara boð um at yvirhalda treytirnar í konsessiónni og postvirksemisloggávuni.

Misrøkir P/F Posta sínar skyldur við at fremja brot á postvirksemisloggávuna ella treytirnar í konsessiónni, kann landsstýrismaðurin sambært postvirksemislógini áleggja dagligar ella vikuligar bøtur, og koma viðurskiftini ikki í rættlag, kann landsstýrismaðurin taka konsessiónnina aftur.

Postvirksemislógin forðar fyri, at rættindi sambært konsessiónni kunnu verða flutt øðrum, uttan at landsstýrismaðurin hefur givið skrivligt loyvi til tað. Ásett er í postvirksemislógini, at skuldi felagið komið í fíggjarligar trupulleikar, kann úttøka ella útpanting ikki fremjast í rættinum sambært konsessiónni, og rætturin gongur ikki inn í konkursbúgvíð hjá loyvishavara.

Harvið er tryggjað, at rætturin sambært konsessiónni fellur aftur til landið, um felagið ikki røkir ella er ført fyri at røkja sínar skyldur sambært konsessiónni.

Posteftirlitið góðkennir prísbroytingar á brøvum, innlendis pakkum, blaðútbering og í heila tikið, har ein tænastrá er áløgd. Vørurnar skulu vera prísaðar soleiðis, at tær ikki eru felagnum ein byrða, men skulu heldur ikki ríka felagið. Sambært § 13 í konsessiónni er ásett, at prísirnar skulu vera í samsvari við galdandi kappingarrætt. Hetta merkir, at prísirnar sum meginregla skulu svara til kostnaðin umframt ein rímiligan vinning. Posteftirlitið kann av sínum eintingum krevja greiningar og prísbroytingar. Tá felagið, saman við veitingarskyldu,

verður einskilt, fer Posteftirlitið framvegis at hava eftirlit við virkseminum, sum er ávikavist “skylda uttan kapping” og “skylda við kapping”.

Fyrr ella seinni kann støðan íkoma, at felagið, sum hevur áttikið sær skyldurnar hjá landinum til postflutning, ikki longur fær virksemið viðvíkjandi postflutningi at bera seg fíggjarliga, m.a. av teirri orsök, at nøgdin er blivin so lítil, og skal tænastan varðveitast og prísurin setast eftir útreiðslunum, verður tað ov dýrt fyri brúkararan. Skal ein privat fyrítøka átaka sær eina ikki lønandi skyldu, má tað almenna veita henni kompensatióin fyri hetta. Umráðandi er t.á, at konsessióin verður boðin út í fría kapping soleiðis, at tann, sum kann gera arbeiðið bíligast, t.e. við minst stuðli frá landinum, og samstundis yvirhalda krøvini til prís og tænastustøði, fær uppgávuna. Hetta er eisini leisturin, ið verður nýttur m.a. t.á ávísar rutur hjá Strandferðsluni verða bodnar út, t.d. Mykinesleiðin.

Frímerkjasøla og –framleiðsla

Landið hevur sambært lógtingslóg um postvirksemi einkarétt at geva út frímerki, men hendan einkarétt hevur landið við konsessióinini lagt til P/F Postverk Føroya at umsita.

Sambært § 2 í lógtingslóg um postvirksemi er “frímerki” nágreinað sum “Gjaldsmiðil, útgivin av landinum, ætlaður til gjald fyri postflutning, og sum hevur áskriftina Føroyar.” P/F Postverk Føroya gevur út nýggj frímerki trýggjar ferðir árliga.

Sølan av frímerkjum hevur verið jøvn síðstu árin, men væntast at falla í framtíðini. Áhaldandi søla og marknaðarføring, eins og góðska í framleiðslu og vali av evnum til frímerki eru orsök til eina jaliga gongd innan filateli. Norðurlond og Evropa eru størstu marknaðirnir, meðan USA og Fjareystur eru vaksandi marknaðir.

Nærri treytir viðvíkjandi rættinum at framleiða og selja frímerki verða eisini frameftir ásettar í konsessióinini. Í sölusáttmálanum fer landið at tryggja sær, at upphavsretturinn til útgivin frímerki verður varðveittur hjá landinum. Keyparin fær, undir ásettum treytum, rætt til at gagnnýta áður útgivnar frímerkjaseriur í 10 ár, umframt rætt at framleiða nýggjar frímerkjaseriur. Eftir at 10 ára tíðarskeiðið er runnið, fella øll rættindi aftur til landið.

Frímerki á goymslu verða seld við felagnum.

Frímerki við søguligum og peningaligum virði, t.d. yvirstemplað heilark frá fyrra veraldarbardaga, ið er ein gáva til P/F Postverk Føroya frá PostDanmark, verða latin landinum. Upprunatilfar, sum er brúkt til frímerkjaútgávur og sum P/F Postverk Føroya eigur, verður latið landinum, men avtala kann gerast um, at hetta kann vera hjá P/F Postverk Føroya í varðveitslu, um ynski er um hetta.

Í sambandi við söluna verður mett um, hvørt málningar, list og aðrar ognir skulu seljast við felagnum ella verða latnar landinum.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Uppskotið inniheldur í § 1 eina heimild til landsstýrismannin at selja partapeningin í P/F Postverk Føroya. Mett verður, at tað nágreiniliga er lýst í brotunum oman fyri, hvør nýskipanin við uppskotinum er.

Sambært § 2 setir landsstýrismaðurin í sambandi við söluna sum treyt, at felagið í eitt 10 ára tíðarskeið røkir einkarétt landsins og skyldu landsins til postflutning sambært postvirkseslógini. P/F Postverk Føroya røkir hesar uppgávur í dag sambært konsessióin frá

landsstýrismanninum, ið er galdandi fyri eitt 2 ára tíðarskeið. Skal landsstýrismaðurin seta slíkar treytir viðvíkjandi veitingarskyldu fyri eitt 10 ára tíðarskeið, verður mettt, at hetta krevur heimild í løgtingslóg.

Í § 3 er ásett, at lógin fær gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd, og løgtingslóg nr. 90 frá 20. desember 2004 um at stovna partafelag til at reka postvirksemi samstundis fer úr gildi. Løgtingslógin, sum við uppskotinum verður sett úr gildi, hevði sum endamál at heimila landsstýrismanninum at stovna partafelag, hvørs endamál var at reka postvirksemi. Hetta er framt, og tí er tað ikki longur viðkomandi at hava hesa heimild í gildi. Eisini ásetir lógin, at partabrøvini í felagnum ikki kunnu avhendast o.a., ið ikki er í samsvari við tær ætlanir, sum landsstýrismaðurin nú hevur í sambandi við hetta uppskotið. Tí verður skotið upp at seta løgtingslóg nr. 90 frá 20. desember 2004 um at stovna partafelag til at reka postvirksemi úr gildi.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Uppskotið er sent til ummælis hjá Føroya Arbeidsgevarafelag, Starvsmannafelagnum, Tænastumannafelagnum, Posteftirlitinum, Kappingareftirlitinum, TAKS og Kommunufelagnum. Harafturat hevur uppskotið ligið alment frammi á hoyringarportalinum.

Uttanríkis- og vinnumálaráðið hevur móttikið viðmerkingar frá: Føroya Arbeidsgevarafelag, Starvsmannafelagnum, Posteftirlitinum, Føroya Kommunufelag, Sofusi Clemmensen og Álvi Danielsen. Skjølini eru hjáløgd uppskotinum sum fylgiskjøl 2-8. Uttanríkis- og vinnumálaráðið hevur viðgjørt innkomnu viðmerkingarnar, og gjørt viðmerkingar til hesar í hoyringarnotati, sum er lagt við sum fylgiskjal 9.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

At selja felagið P/F Postverk Føroya førir við sær, at peningur hjá landinum, sum stendur bundin í felagnum, verður loystur. Tað er torført at meta um, hvat landskassin fer at fáa inn í sambandi við eina sølu. Á s. 21 í fylgiskjali 1 til uppskotið eru metingar gjørdar av virðinum á felagnum.

Vinningsbýti – tá landið er eigari av felagnum, fellur eitt møguligt vinningsbýti til landskassan, men tá landið ikki frameftir verður partaeigari, fær landið ikki longur nakað vinningsbýti frá felagnum. P/F Postverk Føroya hevur tó ikki síðan stovnan av almennum partafelagi goldið landinum vinningsbýti, og er yvirskotið seinastu árinum farið til at styrkja eginogn felagsins.

Konsessiómsgjald – sambært galdandi konsessiónstreytum ber P/F Postverk Føroya kostnaðin av Posteftirlitinum í mun til marknaðarpart av føroyska postmarknaðinum (konsessiónerað + fræls øki sambært postvirksemislógini). Felagið kemur framvegis at bera hendan kostnaðin eftir, at einskiljingin er framd.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Uppskotið hevur umsitingarligar avleiðingar fyri landið. Uttanríkis- og vinnumálaráðið røkir ognarlut landsins í P/F Postverk Føroya. Landsstýrismaðurin møtir á aðalfundi, velur nevndina, og fær støðugt kunning um fíggjarligu gongdina og um týðandi hendingar fyri felagið. Tá felagið verður selt, er ikki longur neyðugt at røkja hesa fyrisitingarligu uppgávuna.

Tað er sannlíkt, at tørvur verður á at seta nakað meiri arbeiðsorku av á Posteftirlitinum, eftir at felagið er einskilt. Møgulig eyka arbeiðsorka hjá Posteftirlitinum verður tó fevnd av konsessiómsgjaldinum.

Uppskotið hevur ikki umsitingarligar avleiðingar fyri kommunurnar.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Uppskotið hevur avleiðingar fyri vinnuna á tann hátt, at tað almenna ikki longur er eigari av einari av stóru fyrirkunum á marknaðinum fyri postvirksemi og frakt.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Uppskotið hevur ongar avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Uppskotið hevur ongar avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Uppskotið hevur ongar avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

P/F Postverk Føroya skal sambært konsessiónnini halda tær samtyktir, ið eru bindandi fyri Føroyar, sum gjørdar verða innan altjóða samstarv á postflutningsøkinum í UPU (Universal Postal Union), umframt avtalur í øðrum viðkomandi altjóða felagsskapum av millumtjóða slagi.

Føroyar hava ikki sjálvstøðugan limskap í UPU, men er Postverk Føroya umboðað av PostNord í UPU. Postverk Føroya og PostNord hava bilaterala avtalu um post, har PostNord avroknar onnur postverk vegna Postverk Føroya. Konsessión og millumlanda avtalur um post kunnu gerast millum almenn og privat postfeløg.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Lógaruppskotið er ikki viðkomandi fyri hesar tvørgangandi sáttmálarnar:

- 1) Evropeiski mannrættindasáttmálan, EMRS, “Anordning nr. 136 af 25. februar 2000 om ikrafttræden for Færøerne af lov om den europæiske menneskerettighedskonvention”. Sáttmálin varð settur í gildi fyri Føroyar við lóg tann 1. mai 2000.
- 2) Sáttmáli Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek, ið áleggur limalondunum at menna og fremja politikk, lógir og fyrisitingarlig mál, ið skulu tryggja rættindi hjá fólki, ið bera brek.
Sáttmálin varð settur í gildi fyri Føroyar tann 23. august 2009 við “Bekendtgørelse nr. 35 af 15. september 2006 om rettigheder for personer med handicap”.

2.9. Markaforðingar

Ongar kendar markaforðingar eru á økinum.

2.10. Revsing, útpanting, sektir ella onnur størri inntriv

Uppskotið hevur ikki ásetingar um revsing, útpanting og sektir og ger lógaruppskotið ikki størri inntriv í rættindi hjá fólki.

2.11. Skattir og avgjöld

Uppskotið áleggur ikki skattir og avgjöld.

2.12. Gjöld

Uppskotið hevur ikki ásetingar, sum heimila, at gjald verður álagt.

2.13. Áleggur lógaruppskotið fólki skyldur?

Uppskotið leggur ikki skyldur á fólk, so sum upplýsingarskyldu, skrásetingarskyldu el. líkn.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein annan enn landsstýrismannin ella til kommunur?

Uppskotið heimilar landsstýrismanninum at selja P/F Postverk Føroya. Uppskotið leggur ikki heimildir til annan enn landsstýrismannin ella kommunur.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Uppskotið gevur ikki almennum myndugleikum atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Uppskotið verður ikki mett at hava aðrar avleiðingar enn greitt er frá.

2.17. Yvirlit yvir avleiðingarnar av uppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1

Ásetingin heimilar landsstýrismanninum at selja partabrøvini í felagnum P/F Postverk Føroya.

Til § 2

Tá henda sòlan fer fram, verður talan um universalsuccessión av partabrøvum. P/F Postverk Føroya hevur júst somu rættindi og skyldur aftan á sòluna av partabrøvum, sum felagið hevði áðrenn sòluna av partabrøvum, tó bert við øðrum eigarum. Praksis er, at konsessióin verður givin fyri eitt 2 ára tíðarskeið, og galdandi konsessióin hjá P/F Postverk Føroya gongur út tann 31. desember 2018. Ætlanin er at seta sum treyt fyri sòluna, at konsessióin, við rætti til at seta upp postkassar, útgeva frímerki og við veitingarskyldu o.ø., skal halda áfram í 10 ár frá yvirtøkudegnum, t.e. frá tí degi, at partabrøvini verða avhendað og keypspeningurin verður goldin seljaranum sambært sáttmála millum partarnar. Konsessióstreytir verða settar sambært løgtingslóg um postvirksemi, men tá ætlanin er, í sambandi við sòluna av partabrøvunum, at seta konsessióstreytir, verður mett rættast, at heimild til tað verður sett beinleiðis í hesa løgtingslóg.

Til § 3

Áseting um gildiskomu. Lógin fær gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd. Samstundis fer úr gildi løgtingslóg nr. 90 frá 20. desember 2004 um at stovna partafelag til at reka postvirksemi, ið ikki longur er viðkomandi, og tí verður skotið upp at seta hana úr gildi.

Uttanríkis- og vinnumálaráðið, 24. september 2018

Poul Michelsen
landsstýrismaður

/ Herálvur Joensen

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

- Fylgiskjal 1: Frágreiðing um einskiljing av P/F Postverk Føroya
- Fylgiskjal 2: Viðmerkingar frá Føroya Arbeidsgevarafelag
- Fylgiskjal 3: Viðmerkingar frá Starvsmannafelagnum
- Fylgiskjal 4: Viðmerkingar frá Posteftirlitinum
- Fylgiskjal 5: Viðmerkingar frá Føroya Kommunufelag
- Fylgiskjal 6: Viðmerkingar frá Sofusi Clemmensen
- Fylgiskjal 7: Viðmerkingar frá Álvi Danielsen
- Fylgiskjal 8: Viðmerkingar frá Starvsmannafelagnum
- Fylgiskjal 9: Hoyringarnotat frá Uttanríkis- og vinnumálaráðnum